

คนไทยได้อะไรจากการปรับ FX Ecosystem ใหม่

นิธิสาร พงศ์ปิยะไพบูลย์
ฝ่ายนโยบายการเงิน
วรพร ทวีทรัพย์ไพบูลย์
โครงการยุทธศาสตร์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินบาท “แข็งค่า” “ผันผวน” เป็นประเด็นที่อยู่คู่กับเศรษฐกิจไทยมาตลอดหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งปัญหาดังกล่าวเปรียบเสมือน “อาการ” ที่เป็นผลจากทั้งภาวะตลาดการเงินที่ผันผวนและปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนไทย เนื่องจากเงินทุนเคลื่อนย้ายขาดความสมดุลและกฎเกณฑ์บางอย่างอาจไม่สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป แบงก์ชาติจึงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างอย่างยั่งยืน ผ่านการผลักดันให้เกิดระบบนิเวศตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (New FX Ecosystem) ซึ่งดำเนินการแบบบูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้เงินทุนเคลื่อนย้ายมีความสมดุลมากขึ้นและเศรษฐกิจไทยสามารถรองรับความผันผวนจากภาวะตลาดการเงินโลกได้ดีขึ้น

คนไทยได้อะไรจากการปรับ FX Ecosystem ใหม่

ผู้ลงทุน (Investors)

ลงทุนได้เสรี (ไม่ติดเกณฑ์)

ลงทุนด้วยตนเอง
สูงสุดได้ถึง 5 ล้านดอลลาร์ / ปี
ลงทุนผ่านตัวกลาง
ไม่จำกัดวงเงิน

ลงทุนได้คล่องตัว

ลงทุนด้วยตนเอง
ลงทะเบียนได้ง่าย
ลงทุนผ่านตัวกลาง
ยกเลิกวงเงิน FIA

ผู้ให้บริการ & ผลิตภัณฑ์ มีความหลากหลาย

ระบบ / Platform ลงทุนหลักทรัพ์
ต่างประเทศ
Foreign-linked product ในประเทศ

ผู้ประกอบการ (Exporters/Importers)

“บริหารความเสี่ยง FX
คล่องตัว”

มีเครื่องมือที่หลากหลาย พร้อมข้อมูล

FCD
FX Options

บริหารความเสี่ยง FX ได้อย่างยืดหยุ่น

ไม่ติดกฎเกณฑ์

การระดมทุนลดลง

ต้นทุนการทำ
ธุรกรรม FX ลดลง

การผลักดัน FX Ecosystem ต้องดำเนินการแบบบูรณาการ จากต้นน้ำถึงปลายน้ำ

ด้วยลักษณะปัญหาเชิงโครงสร้างในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกับผู้เล่นในตลาดหลากหลายกลุ่มซึ่งเปรียบเสมือนระบบนิเวศ (Ecosystem) ตั้งแต่ระดับ (1) ต้นน้ำ คือ ผู้กำหนดนโยบายหรือหลักเกณฑ์ (2) กลางน้ำ คือ ผู้ให้บริการหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ และ (3) ปลายน้ำ คือ ผู้ใช้บริการ อาทิ

ผู้ลงทุนไทย ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ดังนั้นการผลักดันให้เกิด FX Ecosystem ใหม่อย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกองคาพยพทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดย แบ่งก้าชาติแบ่งแนวทางการผลักดัน ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศ (FX investment ecosystem)
2. การปรับหลักเกณฑ์ธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (FX regulatory framework) ให้สมดุล ขึ้นและสอดคล้องกับบริบทด้านเศรษฐกิจและตลาดการเงิน
3. การปรับภูมิทัศน์การแข่งขันของผู้ให้บริการธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ (FX service provider landscape)
4. การยกระดับการติดตามข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายเพื่อดูแลตลาดอัตราแลกเปลี่ยน (FX surveillance and management)

โดยในวันนี้ จะขอเล่าถึงแนวทางการผลักดันที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคนไทยและประโยชน์จะได้รับจากสิ่งที ทางแบงก์ชาติได้ดำเนินการแล้ว คือ 1. การส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศ 2. การปรับหลักเกณฑ์ธุรกรรม แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยน

1. การส่งเสริมการลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศ เพื่อให้คนไทยลงทุนหลักทรัพย์ในต่างประเทศได้ง่ายเหมือนใน ประเทศ

ถ้าคุณผู้อ่านเป็นผู้ลงทุนรายย่อย อาจเคยรู้สึว่าการออกไปลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศในอดีต เป็นเรื่อง ยากและไกลเกินเอื้อม อาจเพราะขาดความรู้หรือติดขัดกฎระเบียบและขั้นตอนที่ยุงยากซับซ้อน ด้วยข้อจำกัด ดังกล่าว (pain points) แบงก์ชาติจึงได้ร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ใน 3 ด้าน ดังนี้

(1) **แก้เกณฑ์**ให้สามารถลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น โดยการลงทุนในบัญชีเงินฝากเงินตรา ต่างประเทศ (FCD) ทำได้ไม่จำกัด ขณะที่การลงทุนผ่านตัวกลางในต่างประเทศ ขยายให้มีวงเงินลงทุนได้มากถึงปี ละ 5 ล้านดอลลาร์ สรอ. และสามารถลงทุนในหลักทรัพย์ได้กว้างขึ้น อาทิ สัญญาอนุพันธ์ในตลาด OTC

(2) **ปรับกระบวนการ**ให้ลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศง่ายขึ้น โดยลดขั้นตอนและระยะเวลาการ ลงทะเบียน (register) กับแบงก์ชาติสำหรับผู้ลงทุนรายย่อยที่จะออกไปลงทุนผ่านตัวกลางในต่างประเทศ รวมถึง ยกเลิกการจัดสรรวงเงินลงทุนต่างประเทศสำหรับผู้ลงทุนภายใต้ ก.ล.ต. (วงเงิน FIA) ทำให้การลงทุนต่างประเทศ ของผู้ลงทุนสถาบันทำได้สะดวกขึ้น

(3) **ส่งเสริมการแข่งขัน**การให้บริการลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศ ได้แก่ ผลักดันการนำผลิตภัณฑ์ที่ อ้างอิงหลักทรัพย์ต่างประเทศมาซื้อขายในประเทศ โดยเริ่มต้นที่ทองคำสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. และสนับสนุนการ

พัฒนาระบบการลงทุนต่างประเทศที่สะดวก คล่องตัว และสามารถเข้าถึงผู้ลงทุนรายย่อยด้วยต้นทุนที่เหมาะสม เช่น ให้บริการผ่านแอปในสมาร์ทโฟน

การปรับ FX investment ecosystem ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2563 ได้ช่วยให้ผู้ลงทุนไทยสามารถเข้าถึงการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศได้สะดวก คล่องตัว และด้วยต้นทุนที่เหมาะสม นับเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนรายย่อยในการกระจายความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสของผลตอบแทนจากการลงทุน ทั้งนี้ นับแต่ต้นปี 2564 พบว่า การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศได้รับความสนใจจากผู้ลงทุนไทยค่อนข้างมาก เห็นได้จากการที่คนไทยนำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศในไตรมาสที่ 1 ปี 2564 สูงถึง 8.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์

2. การส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงค่าเงินและการปรับหลักเกณฑ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้คล่องตัวมากขึ้น

ถ้าคุณผู้อ่านเกี่ยวข้องกับธุรกิจส่งออกหรือนำเข้าอาจเคยปวดหัวกับการทำธุรกรรมบริหารความเสี่ยงค่าเงิน ซึ่งมีกฎเกณฑ์ ขั้นตอน และการเตรียมเอกสารที่ยุ่งยากและซับซ้อนจนกลายเป็นข้อจำกัด (pain points) ดังนั้น ในช่วงปี 2562-2563 แบงก์ชาติได้ลงพื้นที่พูดคุยกับผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกและนำเข้าจำนวนกว่า 150 ราย รวมถึงเข้าพบสมาคมผู้ประกอบการต่าง ๆ อีกหลายสมาคม เพื่อหารือและรับฟังข้อเสนอแนะต่อแนวทางการปรับหลักเกณฑ์ธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศใหม่ (FX regulatory framework) ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้น ผ่านการแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการและตรงจุดใน 3 มิติ คือ

(1) สนับสนุนเครื่องมือและข้อมูล เช่น (1.1) แบงก์ชาติได้ปรับเกณฑ์การใช้บัญชี FCD ให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารความเสี่ยงและโอนเงินตราต่างประเทศระหว่างบัญชี FCD ได้อย่างเสรี รวมถึงลดจำนวนบัญชี FCD ให้เหลือบัญชีเดียว จากเดิมที่ผู้ประกอบการต้องเปิด FCD หลายบัญชีตามแหล่งที่มา นอกจากนี้ ยังได้เผยแพร่ข้อมูลค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรมผ่านบัญชี FCD เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเปรียบเทียบต้นทุนการทำธุรกรรมระหว่างสถาบันการเงินได้ (1.2) แบงก์ชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนิน “โครงการส่งเสริมความรู้ด้านบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนและสนับสนุน SME ที่ทำการค้าระหว่างประเทศ” หรือ “FX options ระยะที่ 3” ในปี 2563-2564 โดยเป็นเครื่องมือประกันค่าเงินในการนำเข้าส่งออก ซึ่งผู้ประกอบการจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลในการทดลองใช้เครื่องมือจริง โดยเมื่อหมดระยะโครงการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อไป (2) แก้เกณฑ์การโอนเงินออกไปยังต่างประเทศและการบริหารความเสี่ยงค่าเงินให้ยืดหยุ่นมากขึ้น และ (3) ปรับกระบวนการ โดยลดขั้นตอนและลดการแสดงเอกสารในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเพื่อให้คล่องตัวมากขึ้น

การบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนและการปรับหลักเกณฑ์ข้างต้น ทั้งเครื่องมือและข้อมูลที่พร้อมเกณฑ์ที่เอื้อ กระบวนการที่ง่าย จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารความเสี่ยงจากค่าเงินได้ดีขึ้น เปรียบเสมือนการฉีดวัคซีนเพื่อให้ผู้ประกอบการมีภูมิคุ้มกัน ป้องกันผลกระทบจากความผันผวนของค่าเงิน ภายใต้สภาวะแวดล้อมในตลาดการเงินที่ผันผวนสูงและคาดเดาได้ยาก

ระบบการเงินไทยจะปรับตัวต่อความผันผวนได้ดีขึ้นภายใต้ New FX Ecosystem

การปรับระบบนิเวศตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (New FX Ecosystem) นอกจากเป็นการปลดล็อกอุปสรรคให้กับผู้ลงทุนและผู้ประกอบการไทยแล้ว ยังเป็นการปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างครั้งสำคัญที่จะสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนด้วย เนื่องจากภายใต้บริบทของตลาดการเงินโลกที่มีความไม่แน่นอนสูง เราคงไม่สามารถปฏิเสธความผันผวนของตลาดการเงินได้ เราจึงจำเป็นต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งความร่วมมือจากทุกองคาพยพทั้งรัฐและเอกชนจะเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกันสร้าง FX Ecosystem ใหม่ ที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยสามารถรองรับกับความผันผวนในตลาดการเงินได้อย่างยั่งยืนต่อไป

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย